

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

In-Cult

Kulturna blaga – Nemačka
Edukativna sekcija

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

GER_1/ Švapske nudle - špecle

Švabe (Nemci iz južnonemačke oblasti Švabije) vole svoju vrstu testenine, nudle, koje zovu špecle. Već vekovima prave špecle kod kuće - kao prilog pečenjima sa puno umaka ili kao samostalno jelo, na primer, sa sirom ili kiselim kupusom. Tradicionalno, testo se pravi od brašna, jaja, vode i soli, ali se ne mesi. Pomešajte pola kilograma brašna (koristite specijalno brašno za špecle, manje je grudvasto), najmanje pet jaja, so i vodu (po potrebi) i umutite dok testo ne postane glatko i gnjecavo. Testo se zatim struže ili renda direktno u slanu vodu koja ključa. Tradicionalna metoda: testo se stavlja na dasku spljoštenu sa prednje strane, a zatim se specijalnim strugačem za špecle struže u tanke trake u kipuću slanu vodu. Na aparatu za rendanje špeci, klizač se gura napred-nazad, a testo pada kroz rupe u vodu. Ako su rupe okrugle i glatke, dobijate kratke, debele špecle; ako imaju „nos“ koji je usmeren na dole, dobijate dugačke, tanke špecle. Danas postoje aparati špecle za rendanje u veoma različitim dezenima - ali se testo uvek širi kroz rupe u vodu. Kao samostalno jelo, špecle se poslužuju sa sirom i dinstanim lukom, tzv. Sir - špecle dolaze pomešani sa kiselim kupusom i slaninom kao Krautšpecle (špecle sa kiselim kupusom), ili sa sočivom i kobasicama, ili... Špecle su i danas kultne u Nemačkoj.

GER_2/ Štolperštajn (Kameni spoticanja)

Štolperštajn (Kameni spoticanja) su veličine 10h10h10 cm. Umetnik Gunter Demnig pokrenuo je projekat „Kameni spoticanja“ 1992. godine polaganjem prvog kamena. Imao je za cilj da neguje sećanje na sve žrtve nacističkog režima: Jevreje, Sinte (Romi nomadi u srednjoj Evropi), Rome, homoseksualce, one koji su politički progonjeni, Jehovine svedoke i žrtve eutanazije. Imena na kamenu spoticanja trebalo je da vrata ličnost i dostojanstvo ljudima koji su bili svedeni na brojeve. Svesno zastajanje kod kamena sa natpisom trebalo bi da bude "saplitanje glavom i srcem". Danas su Kameni spoticanja veoma cenjeni. U Nemačkoj i u 25 drugih evropskih zemalja već je postavljeno 75.000. Oni čine najveći decentralizovani spomenik na svetu, koji sve više postaje briga zajednice u gradovima i drugim mestima. Svake godine 9. novembra, na dan Kristalne noći 1938. godine, ljudi se okupljaju da očiste i poliraju metalne ploče kako bi imena žrtava nacional-socializma ostala čitljiva. To je podsetnik u sadašnjosti, kada se ponovo pojavljuju novi znaci nasilja, prezira prema čovečnosti i antisemitizma.

GER_3/ Narodna pesma „Misli su slobodne“

Narodna pesma „Misli su slobodne“ napisana već oko 1800. godine, ova pesma je imala poseban uticaj u vreme prve demokratske revolucije na nemačkom tlu, u vreme „Martovske revolucije“ 1848/49. Bilo je to vreme demokratskog buđenja kao i rušenja postojećih poredaka. Zajednička težnja i pobuna za slobodom, jednakošću i bratstvom liberalnog i mladog stanovništva uprkos svakom nasilju i represiji ogledala se u stihovima ove jednostavne pesme. Između 1810. i 1820. u Bernu je napisana melodija koja je štampana zajedno sa tekstom u švajcarskim pesmaricama. Konačno, 1842. godine, nemački pesnici Hofman fon Falersleben i Ernst Rihter objavili su „Misli su slobodne“ u „šleskim narodnim pesmama“. Pesma je omogućila građanima da pevaju protiv političkog i ličnog ugnjetavanja i da pevaju o svojoj čežnji za nezavisnošću i samoopredeljenjem. Priča se da je otporašica iz Ulma, Sofi Šol, odsvirala pesmu na zatvorskom zidu za svog oca kada je bio zatvoren zbog izjava kritike prema Hitleru. Umetnici i danas nastavljaju da reinterpetiraju pesmu o žudnji za slobodom, na primer Nena ili Leonard Koen.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

GER_4/ Kuće za pečenje hleba – pekare

U južnoj Nemačkoj, posebno u Virtembergu, postoji tradicija zajedničkog pečenja hleba u mnogim selima. Pokrenuta je početkom 19. veka dekretom Virtemberške uprave za zaštitu od požara. Meštani više nije trebalo da peku hleb u svojim domovima jer je rizik od požara bio prevelik. Zbog toga su u centru sela počele da se grade pekare namenjene za kolektivnu upotrebu, često u blizini crkve ili seoske kuće. Pored faktora sigurnosti, ulogu je igrao i ekonomski faktor, jer se sakupljanje drva i grejanje peći sada obavljalo zajednički. Društveni faktor je takođe bio važan: pekare su bile zajednička mesta. Ljudi su se sastajali u pekari i razgovarali o svakodnevnom seoskom životu i radu. Danas tradiciju pekare održavaju ljudi koji brinu o ekologiji. Mnogi žele da peku hleb od kiselog testa koji se, za razliku od hleba iz trgovačkih lanaca, duže drži i proizvodi se bez veštačkih dodataka. Pekare i danas neguju društveno povezivanje u mnogim zajednicama. U današnje vreme korišćenje pekara i život oko pekare uglavnom regulišu klubovi i udruženja. Ovo je dovelo do mnogih novijih tradicija, na primer, festivala pekara, koji često privlače mnoge ljude iz celog kraja.

GER_5/ Narodna igra „Schuhplattler“ (pljeskanje cipelama)

Muškarci u kratkim kožnim pantalonama stoje u krugu, njihovi vezeni tregeri i cipele su takođe od kože, nose bele platnene košulje, kape ukrašene bradom divokoze i grejače za tele od pletene vune. Muškarci drže savijene ruke napred; čim muzika pogodi tri četvrtine vremena, oni podignu koleno i skaču s jedne noge na drugu. Naizmenično tapšu rukama po butinama, kolenima ili tabanima cipela. Lupaju kožnim cipelama po zemlji i glasno navijaju. Muškarci plešu „Schuhplattler“, što u prevodu znači pljeskanje cipelama. Sinhronizovano, ritmično pljeskanje i tapkanje podseća na moderne udarne perkusije. Šuplater („Schuhplattler“) je isključivo muški ples namenjen da impresionira žene. Pleše se u Južnom Tirolu, južnoj Bavarskoj i delovima Austrije više od jednog veka. Šuplatler se i danas izvodi na mnogim crkvenim i tradicionalnim festivalima. Šuplatler se uči i prenosi u mnogim kulturno – umetničkim društvima. Ponašanje pri poziranju podseća na ponašanje divljaka koji pleše u krug sa podignutim repnim perjem i ispušta glasne zvukove škljockanja kako bi impresionirao ženku ptice. Zato se kaže da je divlji golf inspiracija za Šuplatlera.

GER_6/ Karneval (Maslenica) u Rotvajlu

Karneval (Maslenica) se slavi pre Pepelnice. Tradicija seže u srednji vek. Prvobitno, njegova svrha je bila konzumiranje svih ostataka mesa i masti, jer u hrišćanstvu to nije smelo da se jede tokom posta. Tokom vekova, Maslenica se u južnoj Nemačkoj razvila u narodni festival sa priredbama, muzikom i plesom. Organizuju se predstavljanja esnafa šaljivdžija u šaljivim skokovima. Šaljivdžije nose posebne maske i kostime koji često imaju neke veze sa legendama i istorijom mesta. Šaljivdžije mogu napraviti nestašluke, šale, pod svojom maskom. Oni preuzimaju novi identitet i igraju ulogu koja nema nikakve veze sa njihovim svakodnevnom životom. Uporišta karnevala su Rotvajl, Vilingen, Ridlingen, Bad Valdze, itd. Svako predstavljanje esnafa šaljivdžija neguje sopstvene običaje. U Rotvajlu, šaljivi skok održava se na pokladni ponedeljak u 8:00 ujutru, u Ridlingenu, obrok „žaba tripice“ praznuje se na pokladni utorak. Karneval je postao sve popularniji od 1960 - tih. Toliko popularan da esnaf šaljivdžija iz Rotvajla čak raspravlja o ograničenjima za prijem.. Televizija i radio izveštavaju o događajima sa hiljadama gledalaca. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

GER_7/ Gradski festival „Zavetni ponedeljak“

„Zavetni ponedeljak“ („Schwörmontag“) je dan građana Ulma. Svake godine pretposljednog ponedeljka u julu grad slavi svoju tradicionalnu narodnu slavu i ponavlja zakvet koji datira još iz 14. veka. Nakon toga sledi proslava - prvo na Dunavu i zatim po celom gradu. U srednjem veku postojao je sukob u Slobodnom carskom gradu Ulmu između patricija, odnosno plemstva, i esnafa, zanatlija. Potonji su sticali sve veći uticaj u 14. veku i borili se za deo političke vlasti. Ova borba je rešena „Velikim zavetom“ iz 1397. godine, koji je esnafima dao jasnu većinu u gradskom veću. Po prvi put u istoriji Ulma, ljudima izvan patricijskih krugova dato je pravo glasa u politici. U znak sećanja na samopouzdanje ulmskih esnafa i njihovu borbu za političko učešće, svake godine gradonačelnik Ulma daje izveštaj o tome šta se dogodilo u Ulmu u protekloj godini ispred tradicionalne gradske kuće zaveta. Zatim podiže desnu ruku i zaklinje se da će "biti običan čovek i bogatima i siromašnima" - odnosno da će raditi za sve građane podjednako. Danas se za „Zavetni ponedeljak“ vezuje Nabada, živopisna narodna svetkovina na Dunavu.